

Handläggare
Fredrik Jöngren
Telefon: 08-50829769**Till**
Kommunfullmäktige

RÅDET TILL SKYDD FÖR STOCKHOLMS SKÖNHET överlämnar härmed redogörelse för verksamhetsåret 2025

Skönhetsrådets uppdrag från kommunfullmäktige styrs av reglementet (Kfs 2006:23) och innebär att vara rådgivare åt kommunens olika myndigheter, kommittéer, delegationer och utskott i frågor rörande Stockholms stads offentliga konstverk, konstnärligt eller kulturhistoriskt värdefull stadsbild samt övriga skönhets- och naturvärden i staden och dess omgivning. Rådet består av tretton ledamöter och ett kansli. Ledamöterna nomineras av i reglementet angivna institutioner, respektive de politiska partierna och väljs på fyra år av kommunfullmäktige. Den trettonde ledamoten väljer rådet självt.

Sammansättning

Sammansättningen under 2025 har varit följande: Ordförande Inga Varg (utsedd av de övriga), vice ordförande Katarina Borg (Sveriges Arkitekter), ledamöterna Ola Andersson (Samfundet S:t Eriks styrelse) fr o m 2025.10.13, Leif Bolter (Kungliga Akademien för de fria konsterna), André Jacquet (V) fr o m 2025.09.22, Elisabet Jermsten (Statens Fastighetsverk), Desirée Johansson (Svenska Naturskyddsföreningens styrelse), Anders Johnson (L), Måns Lönnroth (S), Monica Muro de Santa Cruz (V) t.o.m. 2025.09.01, Helena Nilsson Lannegren (C), Catharina Nolin (Kungliga Vitterhets- Historie- och Antikvitetsakademien), Laila Reppen (Kungliga Vetenskapsakademiens miljökommitté), John Stenborg (Kungliga Akademien för de fria konsterna) och Knut Weibull (Samfundet S:t Eriks styrelse) t.o.m. 2025.09.01. I enlighet med rådets reglemente utsågs i början av mandatperioden tre delegationsgrupper i vilka ledamöterna sammanträder med uppgift att närmare studera eller förbereda omfattande ärenden.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

105 35 Stockholm
Telefon 08-50829769
Växel 08-508 290 00
skonhetsradet@stockholm.se
skonhetsradet.stockholm

Skönhetsrådet har sammanträtt vid 15 ordinarie sammanträden och 3 delegationssammanträden. Till de ordinarie sammanträdena har, förutom rådets ordinarie ledamöter, även adjungerade kallats: stadsbyggnadsdirektören, stadsarkitekten, stadsträdgårdsmästaren,

bygglovschef och planchef vid stadsbyggnadskontoret, stadsantikvarien samt slottsfogden vid Kungl. Djurgårdens förvaltning. Ledamöterna har dessutom fått ta del av föredragningar i aktuella ärenden av tjänstemän vid kommunala eller statliga förvaltningar, arkitektkontor m.fl.

Sammanlagt har 279 ärenden diarieförts under året (jmf 2024:287). I huvudsak kan dessa indelas i planärenden, bygglov samt inkommande skrivelser från privatpersoner. Rådet har avgivit yttranden i 53 planförslag under program- och samrådsleden. Kansliet har under året skickat 43 yttranden över granskningsärenden till stadsbyggnadskontoret. Detaljplaner i utställningsskede eller meddelanden om antagna planer anmäls vid ordinarie sammanträden.

Kansli

Sekreterare och kanslichef för Skönhetsrådet har varit Henrik Nerlund. Rådets kansli har ytterligare två handläggare heltidsanställda. Handläggare Monica Hector är även rådets protokollförare. Handläggare/registrator samt kommunikations och arkivansvarig Susanne Höglén, som varit tjänstledig sedan januari 2024 avslutade sin tjänst den 3 april och ersattes av Fredrik Jöngren som fram till dess varit hennes vikarie.

Kansliet har delegerat rätt till beslut i ärende om bygglov och enklare detaljplaner. Kansliet representerar dessutom rådet i olika referens- och samrådsgrupper, t ex beträffande fasadbelysning samt i en grupp för granskning inför start-PM som stadsbyggnadskontoret sammankallar. Sekreteraren sitter även med i juryn som utser förslagen till årets Stockholmsbyggnad. Vinnare 2025 blev Forskaren i Hagastaden. Rådets kansli ansvarar även för rådets arkiv och kommunikation. Kansliet har tät kontakt med intresserad allmänhet genom telefonsamtal och e-post, men rådets arbete följs också på sociala medier som Facebook och Instagram.

Verksamhetsåret 2025

Skönhetsrådet är tillsatt av kommunfullmäktige för att granska stadens egen verksamhet gällande bland annat stadsbyggnadsfrågor och rådet har en viktig funktion som kvalitetsgranskande organ. När rådet inrättades 1919 ingick det i uppdraget att bevaka stockholmarnas intressen i en snabbt växande stad. Skönhetsrådet har under åren fortsatt att värna livsmiljöerna och kan med sin sammansättning av ledamöter från många discipliner och med skiftande erfarenheter tillföra kunskap till de ärenden rådet behandlar.

En öppen och demokratisk stad för alla stockholmare

Stadens budget för 2025 hade tre inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.
2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.
3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Rådets arbete rör många av de mål och visioner fullmäktige beslutat om såsom infrastruktur, bostäder, skolor, förskolor, idrottsanläggningar men också miljö- och klimat- samt natur- och kulturfrågor. I första hand fungerar rådet som remissinstans och det är främst i sitt arbete med planfrågor som rådet hanterar dessa sakområden.

Verksamhetsåret 2025 har präglats av en fortsatt avmattning av antalet nya byggprojekt. Rådets sekreterare aktualiserade i en debattartikel under sommaren ett förslag att staden ska planera för en avveckling av Centralbron till Förbifart Stockholms öppnande.

Till rådets verksamhet hör också att genom ett årligt större seminarium öka kunskaperna över förvaltningsgränserna om stadsbyggnad och stadsmiljöfrågor. Seminariet 2025 hade rubriken "Halvvägs till 140 000 bostäder. Hur har vi byggt Stockholm sedan 2010?" och deltagarna fick genom inbjudna talare från Spacescape, Vardag arkitekter, Mäklarsamfundet och Stadsledningskontoret kortare föredrag om historik, potential och utmaningar rörande bostadsmålet i Stockholms stad. Deltagare på seminariet var politiker från stadens nämnder, anställda på stadens fastighetsbolag och tjänstemän från berörda förvaltningar.

Program, detaljplaner, bygglov och övriga remisser

I de program och detaljplaner som remitterats rådet under verksamhetsåret 2025 har ett tillskott på cirka 4800 bostäder (bostadsrätter, hyresrätter och enstaka äganderätter) föreslagits i Stockholm. Det innebär en minskning med cirka 1300 bostäder jämfört med 2024. Vidare har ca 50 studentbostäder samt cirka 260 bostäder inom vårdboenden i olika former planlagts under året. Av de totalt 53 detaljplaneförslagen som rådet har hanterat i samrådsskedet har 32 tillstyrkts med eller utan erinran, vilket motsvarar cirka 1700 bostäder. Tre nya naturreservat har varit på samråd under året; Ålstenskogen, Majroskogen och Kyrkhamn-Riddersvik. Rådet tillstyrkte alla tre. Nio detaljplaneärenden har Skönhetsrådet funnit problematiska då den föreslagna

exploateringen varit för hög, inneburit rivning av befintlig bebyggelse eller illa förhållit sig till den omgivande miljön. Rådet har där avstyrkt planförslagen i dess föreliggande form och framfört önskemål om bearbetning av exempelvis exploateringsgrad, skala, höjder och rumsligheter. Ytterligare tolv detaljplaneärenden har helt avstyrkts av rådet. Anledningen var i de flesta fall att förslagen inneburit irreversibla intrång i känslig stads-, natur- eller parkmiljö.

Program

Under året har stadsbyggnadskontoret presenterat två programförslag som rådet yttrat sig över.

Liljeholmen 1:1 m.fl. Södertäljevägen

Förslaget för Södertäljevägen innebär en omvandling av Södertäljevägens stora trafikrum till en stadsstruktur som ska koppla ihop Liljeholmen med Årstadal och Södermalm med Hägersten. Skönhetsrådet ställde sig mycket positivt till att trafikrummet omvandlas till en stadsmiljö och att tullsnittet flyttas söderut. Utgångspunkten i att finna ett gatumått som kan understödja stadslivet och tåla omdisponering över tid var, enligt rådet, riktig. Detsamma gällde den föreslagna jämna takfotshöjden på maximalt åtta våningar. Detta skapar ett välproportionerat gaturum med möjlighet till sol och stadsmässiga vistelsevärden. Den angränsande bebyggelsen i Marievik med sin anhopning av tillsynes slumpmässig höghusbebyggelse får inte utgöra utgångspunkt för Södertäljevägens kommande planering.

I den vidare processen ansåg rådet att den omvandlade Södertäljevägens båda sidor behöver knytas ihop tydligare för en kontinuerlig rumslighet. Rådet ville också inskräpa vikten av att projektet håller fast vid sin helhetsbild. Även om delarna behöver genomföras etappvis kommer Södertäljevägen utgöras av en helhetsupplevelse som kräver ett tydligt gestaltningsprogram för att koppla samman helhet och detaljer.

Älvsjödalen

Skönhetsrådet ansåg att det utpekade området har stor potential att utvecklas till en ny stadsdel med goda kvaliteter. Rådet välkomnade särskilt att Magelungsvägen får en ny dragning och att trafikramperna försvinner. De ytor som på så sätt frigörs kan då användas som kvartersmark för ny bostadsbebyggelse respektive som utökning av Turingeparkens areal. Rådet såg stor potential i att sammankoppla Gamla Huddingevägens befintliga stadsgata med förlängningen av Älvsjövägen öster om järnvägen.

De storkvarter som programmet redovisar kan ge goda förutsättningar för trivsamma gröna och planterade gårdsmiljöer. Inslag av mindre platsbildningar och fickparker är också välgörande i en urban miljö. Rådet välkomnade även att staden redan nu i programskedet föreslår mobilitetslösningar – det är en fråga som rådet ofta lyfter i remissyttranden över planförslag, eftersom den funktionen allt som oftast saknas.

Det som rådet ställde sig mer kritiskt till var den höga exploateringsgraden närmast Älvsjö centrum och spårområdet. Ur ett stadsbildningsperspektiv, då kanske särskilt i förhållande till den befintliga, låga bebyggelsen i Älvsjö centrum och de tillkommande lägre bostadskvarteren öster om höghusen, ter sig de föreslagna volymerna dock som för väl tilltagna. Det vore således önskvärt med en i höjd mer sammanhållen bebyggelse i Älvsjödalen. Vidare skulle rådet gärna sett en mer blandad bostadsbebyggelse, t.ex. skulle inslag av radhus, stadsradhus eller andra bostadsformer kunna bidra till att skapa en över tid socialt hållbar blandning av bostäder i stadsdelen. Älvsjö gård och Brännkyrka kyrka utgör självklara värdekärnor i programområdet och rådet skulle därför gärna sett att siktlinjen mellan Älvsjö gård och kyrkan återskapas samt att en större vattenspegel som minner om den sjö som ursprungligen funnits i området skapas. Att Älvsjö gård får en central placering i den nya stadsdelen och därtill en ny och mot allmänheten riktad användning är positivt men rådet ville samtidigt värna gården och dess historia.

Detaljplaner

Centralstaden

Skönhetsrådet fann att intentionerna i förslaget är goda och välkomnade att de nya byggnaderna, sin skala till trots, utgör en samlad horisontell volym som inte försöker konkurrera med omotiverade högdelar mot Stadshuset. Förslaget har i och med detta förutsättningar att läka samman staden och bringa lugn till ett mycket brokigt och storskaligt stadsrum. Den sammanhållna skalan och försöket att skapa en bättre stationsfunktion är förslagets stora fördelar. Rådet ansåg att förslaget skulle vinna på att bearbetas höjdmässigt så att volymerna genomgående kan sänkas i våningsantal. En sådan sänkning med vidhängande bearbetning av takvåningar skulle ge en mer övertygande helhet. Det nordligaste kvarterets norrfasad kommer få stor synlighet i stadslandskapet och kräver därför en bearbetning för att motsvara digniteten i staden. Skönhetsrådet ansåg vidare att Centralstationsområdet måste ses som en helhet och att närliggande frågor som utvecklingen den s.k. snurrtomten med Klara City View, Klarabergsviaduktens bredd,

Järnvägsparken och Klara Mälarstrand bör samordnas. Om brobredden minskas över Vasagatan bör denna nya bredd följa hela viaduktens sträckning till Kungsholmen. Rådet ansåg också att den ursprungliga stationsbyggnaden från 1871 ska behandlas med stor respekt och uppskattar att den, trots stora förändringar runt omkring, alltså kommer spela huvudrollen i mötet med staden för resenärerna.

I synnerhet två detaljplaneförslag har under året rönt stor folklig och massmedial uppmärksamhet. Det ena var förslaget till en ny 11-manna fotbollsplan i Kristinebergs strandpark (Tennisbollen 1) och det andra var en föreslagen förtätning vid Münchenbryggeriet (Ludvigsberg 3).

Tennisbollen 1

Ärendet innebar i huvudsak att Kristinebergs strandpark stympas och till stor del ersätts av en inhägnad 11-spelsplan för fotboll. Parken gestaltades efter en arkitekttävling 2004 av Sydväst arkitektur och landskap och har ännu inte helt byggts ut enligt planerna. Skönhetsrådet konstaterade att den största förloraren blir parken vars ytor krymper kraftigt och vars gestaltning från arkitekttävlingen 2004 helt förbigås. Vid sidan av förlusten av stadsmiljövärden är det ren kapitalförstöring att hantera en av stadens största parkinvesteringar i modern tid på detta sätt. Exploateringen av Stadshagens IP belastas de boende i Hornsberg och Kristineberg genom att deras stadspark tas i anspråk av en inhägnad fotbollsplan som p.g.a. bristande planering blivit ett slags Svarte Petter på Nordvästra Kungsholmen.

Ludvigsberg 3

Skönhetsrådet ansåg att planförslaget innebär irreversibla intrång i landskapselement som är grundläggande för Stockholms identitet. Den inre stadens landskap formas framförallt av tre övergripande strukturer: den öst-västliga vattenfyllda sprickdalen, den nordsydliga åsen och Södra bergens häftiga förkastning. Dessa element är så viktiga för stadens karaktär att de bör behandlas med största möjliga varsamhet. Att som i förslaget spränga sig in i Södra bergen, med irreversibla skador på förkastningsbranten som följd, och motbygga berget var, enligt rådets uppfattning oacceptabelt. Rådet menade att den föreslagna volymen på Münchenbryggeriets gård var alltför stor och gör ett kraftigt intrång i den välbevarade industrimiljön. Byggnaden minskar den historiska avläsbarheten, skiljer Disponentvillan visuellt från bryggeriet och skapar en trång och mörk gårdsmiljö. Skönhetsrådet ansåg därför att volymen i sin föreslagna utformning inte kan accepteras. Det kan vara möjligt att

göra mindre tillägg på gården närmast rampen där parkeringsplatsen ligger idag, men de måste i så fall tydligt underordna sig industrimiljön och inte bryta viktiga siktlinjer.

Ett antal nya detaljplaner har under året föreslagits där Skönhetsrådet reagerat på att välplanerade stadsmiljöer på ett ovarsamt sätt kompletterats med ny bebyggelse, vilken skulle innebära en menlig påverkan på stadsdelarnas kvalitéer. Av dessa kan ett antal exempel nämnas:

Assessorn 2 m.fl. i Bagarmossen

Skönhetsrådet fann det olyckligt att Stockholmsöverenskommelsen resulterat i ett nästan ensidigt fokus på bostadsbyggande i numerära termer, där omkring 45 000 bostäder ska uppföras i Söderort. Förslaget till detaljplan innebar en ovarsam hantering av en befintlig miljö där bebyggelsen tydligt följer topografin och den naturmark som fredats från bebyggelse bidrar till områdets attraktivitet. Rådet ansåg att den utsparade naturens kvalitet borde utgöra planens förutsättning snarare än en exploateringsreserv. Därefter kan platser för eventuella tillägg identifieras och prövas. Skönhetsrådet ansåg vidare att förslaget inte på ett tillfredsställande sätt lyckas förhålla sig till Bagarmossens skala. Varje byggnad var genomgående 1 till 2 våningar för hög, vilket leder till en olycklig skalförskjutning när trevåningsbebyggelse möter nya femvåningslameller.

Vällingby 4:1 m.fl. (Nälstråket)

Skönhetsrådet hade två övergripande invändningar mot förslaget som rådet såg som så allvarliga att en genomgripande omarbetning skulle krävs för att området ska kunna utvecklas. Det öppna parkstråket måste värnas tydligare. Nälstråket utgör ett viktigt landskapsrum som binder samman flera stadsdelar och utgör ett värdefullt rekreationsområde som inte bör byggas igen. Siktlinjer genom området och mot omgivande skogsklädda höjder är betydelsefulla karaktärsdrag som inte får brytas av.

Respektavståndet till såväl Vinsta gård som radhusområdet Atlantis måste upprätthållas. Vällingbys stadsplaneringsidé måste vara utgångspunkt. Stadsplaneringen bygger på högre flerbostadshus runt en låg centrumkärna med en nedtrappning mot periferin. Vid 500 meter från tunnelbanestationen övergår flerbostadshusen till radhus. Planområdet ligger utanför denna gräns och endast lägre bebyggelse kan därför komma i fråga.

Västertorp 1:1 vid kv Brättet

Stadsplanen för Västertorp upprättades av stadsplanedirektören Sven Markelius 1946 och är ett tidigt exempel på efterkrigstidens stadsplaneringsidéer med ett från vägsystemet separerat nät av gångvägar som gent leder till stadsdelens olika områden. Av detta skäl har Vasaloppsvägen och Västertorpsvägen inga entréer, utan kommunikationen sköts genom korta säckgator. Västertorp var den första stadsdelen i sitt slag att få denna typ av trafiksystem. Detta är skälet till att den nu, för bebyggelse föreslagna platsen lämnades obebyggd och lades ut som park. Att placera bostadslameller och en säckgata skulle helt förstört det vackra naturlandskapet med två bevuxna höjdparter. Dessa har istället fått utgöra en viktig del av parkens gestaltning, signerad arkitekt Erik Glemme. Utformningen följer en typisk idé för tiden, där det gestaltade flyter samman med naturlandskapet så att naturlandskapet görs till en del av parken. Det ”lånade” landskapet blir därmed en del i det gestaltade. Skönhetsrådets uppfattning var att föreliggande förslag kommer att göra ett oåterkalleligt ingrepp i detta lånade landskap.

Bygglov

Rådet har remitterats ett fåtal bygglov under året, de flesta av dessa har hanterats av kansliet på delegation. Ett större bygglovsärende förtjänar ett särskilt omnämnande, inte minst ur stadsbildssynpunkt och frågan om var är det lämpligt att bygga högre hus.

Stålklockan 1

Byggnaden som föreslås är 30 våningar hög och rymmer förutom 364 bostäder, bl.a. två gästlägenheter, en förskola om fem avdelningar samt 121 parkeringsplatser i garage. Målsättningen med gestaltningen har varit att skapa en byggnad som inordnar sig i Gasverksområdet samtidigt som den ger ett samtida uttryck. Skönhetsrådet anser att det presenterade förslaget uppvisar god arkitektonisk kvalitet samt material i kulörer som ansluter väl till områdets karaktär. Rådet konstaterar samtidigt att byggnaden kommer att bli ett mycket markant inslag i stadssilhuetten men att detta är acceptabelt då byggnaden ligger relativt långt från stadens inre kärna. Det är dock tydligt, enligt rådets uppfattning, att så här höga hus inte ska placeras närmare innerstaden än så. Rådet vill i sammanhanget även påtala vikten av att stålskelettet till gasklocka tre bevaras och att det ses som ett konstverk i sig.

Övriga remisser

Revidering av riktlinjer för projektspecifika och gröna parkeringstal

Skönhetsrådet ansåg att de föreslagna riktlinjerna går i rätt riktning men förordade att ytterligare steg bör tas mot en maxnorm (p-tal 0) i hela staden. Skönhetsrådet ansåg att modellen med parkeringstal är problematisk då den bidrar till att driva upp bilanvändandet. Med en maxnorm även i ytterstaden undviks en situation där p-tal överstiger bilinnehavet. I sådana lägen saknas incitament för minskad bilanvändning, vilket är ett hinder för en utveckling mot ett bättre och billigare mobilitetsutbud som ger bättre tillgänglighet. Där gällande lagstiftning är ett hinder borde Stockholms stad kunna vara drivande för att den förändras. P-talet påverkar också boendemiljön negativt och tvingar fram lösningar med en okänslig hantering av topografin, onödig sprängning och klimatpåverkan.

Tunnelbana till Bromma flygplatsområde, samråd

Ärendet var ett första tidigt samråd inför en eventuell tunnelbanedragning till Bromma flygplatsområde kopplat till planeringen för en ny stadsdel där när luftfarten upphört. I samrådsmaterialet pekades ett utredningsområde ut som täcker möjliga förbindelser mellan flygplatsområdet och centrala Stockholm i öster och tänkbara kopplingar mot Vällingby eller Spånga i väster. Skönhetsrådet ställde sig positivt till utredningen om ny kapacitetsstark kollektivtrafik och ville understryka vikten av att stärka tunnelbanesystemet och stadsväven som helhet. En ny tunnelbanedragning bör ges en lokalisering som ger högsta möjliga konnektivitet och möjlighet att skapa ny centralitet i fler punkter än idag. Detta gäller, vid sidan av flygfältsområdet, hela det område som ligger inom influensområdet för flygbuller samt för Storstockholm som helhet. Stockholms tunnelbana har sedan trafikstarten haft problem med en ojämn trafikering där framförallt den gröna linjen besvärats av att ha tre grenlinjer söderut medan endast en västerut. Detta problem, som ger kapacitetsbrister, kommer att åtgärdas när Hagsätragrenen blir blå och Arenastadsgrenen från Odenplan öppnas. Såväl den gröna som de röda och blå linjerna kommer då att ha två grenar på var sida om stadskärnan med ett gemensamt spår genom den. Om denna kapacitetsförbättring ska kvarstå faller alternativen med nya avgreningar från Alvik, Huvudsta/Sundbyberg och Tekniska högskolan bort. Kvar att utreda blir grön linje från Arenastaden, gul linje från Fridhemsplan och en eventuell ny linje. Oavsett vilken av dessa, där de båda inledande alternativen får anses som huvudalternativ, ansåg rådet enligt ovan att konnektivitets- och

centralitetsaspekterna behöver avgöra beslutsväg för att skapa ett så robust system som möjligt.

Av rådet initierade ärenden

Skönhetsrådet har en fri och oberoende roll i förhållande till resten av staden. Skönhetsrådets arbete styrs av ett reglemente som beslutats av kommunfullmäktige. Vid sidan av att vara remissinstans till stadsbyggnadskontoret har rådet också inskrivet i sina stadgar rätten att själv väcka initiativ och tillskriva den del av staden som rådet finner lämpligt i ett visst ärende. Under det gångna året har Skönhetsrådet initierat två sådana ärenden: *Förgårdsmark* och *Oklassificerade byggnader i nya detaljplaner*.

Förgårdsmark

Stockholm behöver en sammanhållen process som tar hänsyn till både gestaltning och funktion när fastighetsnära förpackningsinsamling införs nästa år. Tiotusentals nya sopkärl kommer snart att placeras i stadens gatumiljö, och rådet såg särskilt risker för att planterad förgårdsmark och grönskande småhusgator påverkas negativt av förändringen. Våren 2026 påbörjas införandet av fastighetsnära förpackningsinsamling i Stockholms stad, och vid årsskiftet 2027 ska systemet vara fullt ut genomfört. Reformen innebär att sorteringen av förpackningar flyttas till varje enskild fastighet. Det ökade behovet av utrymme innebär att fastighetsägare, utöver behållare för restavfall och matavfall, även ska tillhandahålla plats för kärl för sortering av papper, färgat och ofärgat glas, plast samt metall. Skönhetsrådet bedömde att detta kommer att få betydande konsekvenser för stadsbilden, särskilt för förgårdsmark i stenstaden, smalhusområdena och för småhustomter i ytterstaden, där minst tre avfallskärl kommer att krävas. Miljöer som idag präglas av planteringar och grönska riskerar därmed att hårdgöras och fyllas med sopkärl. För att få en samlad bild av situationen har rådet tagit del av föredragningar från både stadsbyggnadskontorets bygglovsavdelning och Stockholm Vatten och Avfall. Den övergripande slutsatsen är att myndigheterna arbetar var för sig för att möta de nya reglerna, vilket innebär att stadsmiljöfrågorna riskerar att hamna i skymundan. Rådet har tidigare uppmärksammat kommunfullmäktige på hur det offentliga rummet kommit att tas i anspråk av bland annat paketboxar och laddstolpar. Den förestående förändringen är av liknande betydelse, och rådet ansåg därför att fullmäktige bör agera för att samordna stadens myndigheter kring införandet av den fastighetsnära förpackningsinsamlingen och samtidigt tydligt värna stadsrummens karaktär. Stadsbyggnadsnämnden bör ges ett övergripande uppdrag att ta fram tydliga riktlinjer för hur insamlingen ska lösas och

gestaltas rent fysiskt. Där stora ingrepp annars skulle krävas bör alternativa lösningar prövas i första hand. Eftersom förändringen ska börja införas redan till våren är behovet av samordning brådskande.

Oklassificerade byggnader i nya detaljplaner

Sedan 1973 har Stadsmuseet klassificerat Stockholms bebyggelse efter genomförda antikvariska inventeringar. Arbetsmetodiken och de betydelsebärande färgerna blå, grön, gul har sin grund i det inventeringsarbete som Skönhetsrådet genomförde mellan 1919 och 1923. Syftet med klassificeringen är att ge ett expertutlåtande som ska fungera som kunskapsunderlag vid utveckling och bevarande av byggnader. Vanligtvis inventeras bebyggelse som är minst 20 år gammal. Grundprincipen är att blå- och grönklassificerade byggnader alltid ska remitteras Stadsmuseet och Skönhetsrådet i en bygglovsprocess och att skyddsbestämmelser ska tas fram vid eventuell planläggning. Som del i ett uppdrag från kommunfullmäktige trycktes den första heltäckande klassificeringen för innerstaden på en karta 1983. Kommunfullmäktige godkände formellt underlaget 1996 och en aktualiserad karta togs fram där all bebyggelse uppförd före 1960 klassificerats. För ytterstaden beslutades om en liknande klassificering 2004. Inventeringen har bara delvis kunnat genomföras. En separat klassificering av det moderna City har också genomförts. I dagens stadsbyggnadsskede riktas allt större intresse mot bebyggelse som inte hunnit klassificeras ännu. Detta gäller inte minst villa- och småhusbebyggelse som står under högt omvandlingstryck. Detta gäller inte minst efter förändringarna i PBL som innebär bygglovsbefrielse för ett stort antal åtgärder för icke-klassificerad bebyggelse. För att inte viktiga värden ska tillåtas försvinna och ett gott kunskapsläge finnas inför beslut krävs således en fortsatt inventering och klassificering. Skönhetsrådet ville därmed uppmana fullmäktige om att tilldela medel och uppdrag till såväl Stadsmuseet som stadsbyggnadskontoret för att skyndsamt upprätta dessa kunskapsunderlag. En rutin bör inrättas så att byggnader och anläggningar som saknar kulturhistorisk klassificering alltid klassificeras inför planarbeten och liknande större förändringar.

Inkomna skrivelser från privatpersoner

Skönhetsrådet får fortlöpande synpunkter från allmänheten på pågående planärenden, aktuella byggprojekt och företeelser som på olika sätt påverkar stadsrummet. Skönhetsrådet fick under 2025 en rad e-post om bland annat förändringar i samband med Slussenprojektet, fastighetsnära avfallsinsamling och rivningsshotet

mot Herman Bergmans konstgjuteri. Rådet mottog också många synpunkter gällande de pågående planarbetena för Ludvigsberg 3 (Münchenbryggeriet), Tennisbollen 1 (fotbollsplanen i Kristinebergs strandpark) och Södermalm 8:57 (Färgarplan).

Ekonomisk analys

Tkr	Budget 2025	Bokslut 2025	Över- /underskott
Kostnader	3350	3314	36
Intäkter	0	0	0
Netto	3550	3314	36

Skönhetsrådet har under året förbrukat 99% av anslagna medel för verksamheten, med ett litet överskott i relation till budget.

Budgeterade medel, tilldelade som del av Stadsledningskontorets anslag, medger endast utgifter för löner, arvoden och daglig drift av kanslifunktionen exkluderat hyra och kostnad för den administration som erhålls genom Stadsledningskontorets administrativa avdelning. Rådet debiterar inte sitt arbete och har därför inga intäkter. Rådet genomförde såväl det årliga seminariet som studiedag med vårmiddag. Kansliet genomförde en studiedag i Västerås. Personallönekostnaderna har efter årets löneöversyn räknats upp.

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>